

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ตร.

โทร. ๐๒๒๘๗ ๓๑๑๖

ที่ ๐๐๒๙.๑๓๒/ว. ๕๕

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบคนต่างด้าว

รอง ผบ.ตร., ผู้ช่วย ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
ผบช., ผบก. ในสังกัด สง.ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ด้วยในปัจจุบัน มีคนต่างด้าวเดินทางเข้ามาและพำนักอยู่ในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมาก ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว และการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว รวมทั้งการพัฒนาประเทศ ให้มีความพร้อมสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เพื่อให้การอำนวยความสะดวกและการรักษาความปลอดภัยสำหรับคนต่างด้าวที่เข้ามาและพำนัก อยู่ในราชอาณาจักรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบคนต่างด้าว ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. เอกสารที่ใช้ในการเดินทางเข้า - ออกราชอาณาจักรของคนต่างด้าว

พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๑ บัญญัติให้บุคคลที่จะเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานี หรือท้องที่ และตามกำหนดเวลา ที่รัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และตามมาตรา ๑๘ กำหนดให้บุคคลที่จะเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๑ ดังกล่าว ต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้าเมืองประจำเส้นทางนั้น เอกสารที่ใช้ในการเดินทางเข้า - ออกราชอาณาจักรของคนต่างด้าว ได้แก่

๑.๑ หนังสือเดินทาง

๑.๒ เอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

๑.๓ บัตรผ่านแดน (Border Pass)/บัตรผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)

๑.๔ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพู)

มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้-

๑.๑ หนังสือเดินทาง ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่มที่ ๒ ประเภทการบริหาร ลักษณะที่ ๓๔ การตรวจคนเข้าเมือง บทที่ ๒ หนังสือเดินทาง คนต่างด้าวที่จะเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรต้องมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ ซึ่งรัฐบาลไทยยอมรับ กล่าวคือ ต้องเป็นเอกสารการเดินทางซึ่งรัฐบาลของประเทศนั้นๆ ออกให้แก่คนสัญชาติตน หนังสือเดินทาง แบ่งออกเป็น ๕ ชนิด คือ

๑) หนังสือเดินทางทูต (Diplomatic Passport)

๒) หนังสือเดินทางราชการ (Official Passport, Service Passport, Passport De Service หรือ Passport De Charge De Mission)

๓) หนังสือเดินทางธรรมดา (Ordinary Passport)

๔) หนังสือเดินทางขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Passport)

๕) หนังสือเดินทางหมู่ (Collective Passport)

/คนต่างด้าวบางประเภท...

คนต่างด้าวบางประเภทได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีหนังสือเดินทาง ตามความในมาตรา ๑๓ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ เช่น ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะทางน้ำหรือทางอากาศ ซึ่งเพียงแต่แวะเข้ามายังท่า สถานี หรือท้องที่ในราชอาณาจักรแล้วกลับออกไป หรือคนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว หรือคนโดยสารรถไฟผ่านแดนซึ่งถือตัวโดยสารตลอดสาย เพียงแต่ผ่านประเทศไทยไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งคนประจำพาหนะและผู้ควบคุมพาหนะรถไฟนั้นๆ ด้วย ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามบันทึกความตกลงระหว่างประเทศซึ่งรัฐบาลได้ลงนามไว้

๑.๒ เอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

หมายถึงเอกสาร ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือระหว่างประเทศให้ใช้เดินทางได้ มีหลายชนิด เช่น

- ๑) Certificate of Identity หรือ C.I.
- ๒) Form of Affidavit to Be Used in Lieu of Passport
- ๓) Emergency Certificate
- ๔) Form of Affirmation
- ๕) Laissez-Passer
- ๖) Certificate De Depart

๑.๓ บัตรผ่านแดน (Border Pass)/บัตรผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass)

ตามความในมาตรา ๑๓ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ได้ยกเว้นให้คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยประกอบด้วย กัมพูชา ลาว เมียนมา และมาเลเซีย เดินทางข้ามพรมแดนโดยใช้บัตรผ่านแดน/บัตรผ่านแดนชั่วคราวแทนหนังสือเดินทางได้ตามที่ได้บัญญัติไว้ในบันทึกความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลของประเทศภาคีสัญญาว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างประเทศ ได้แก่

- ๑) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหภาพพม่า ว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง
- ๒) ความตกลงว่าด้วยการเดินทางข้ามแดนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- ๓) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ว่าด้วยการข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง
- ๔) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งมาเลเซีย ว่าด้วยการเดินทางข้ามแดน

๑.๔ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพู)

ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๘ พ.ค.๒๕๕๘ เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๓ มี.ค.๒๕๕๘ ให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา และผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ตามประกาศ คสช. ที่ ๗๐/๒๕๕๗ ลง ๒๕ มี.ย.๒๕๕๗ และประกาศ คสช. ที่ ๑๑๘/๒๕๕๗ ลง ๒๑ ก.ค.๒๕๕๗

ประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๑๘ พ.ค.๒๕๕๘ เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวก เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (เฉพาะกิจการประมงทะเล) ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๓ มี.ค.๒๕๕๘ ให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติหรือบัตรประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จในพื้นที่จังหวัดชายทะเลที่คนต่างด้าวอาศัยอยู่ ในระหว่างวันที่ ๑ เม.ย. - ๒๙ มี.ย.๒๕๕๘ โดยคนต่างด้าวดังกล่าวข้างต้นได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับตามระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทั้งนี้ ไม่เกินวันที่ ๓๑ มี.ค.๒๕๕๙ กำหนดเงื่อนไขการออกนอกเขตท้องที่จังหวัดที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวเพื่อไปดำเนินการตรวจสัญชาติ กรณีตรวจสัญชาติในราชอาณาจักร ให้กรมการจัดหางานหรือหน่วยงานในสังกัด จัดทำหนังสือรับรองรายชื่อพร้อมเลขประจำตัวของคนต่างด้าวที่จะเข้ารับการตรวจสัญชาติเป็นเอกสารประกอบในการออกนอกเขตท้องที่จังหวัด กรณีเดินทางไปตรวจสัญชาติและรับหนังสือเดินทาง เอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และหนังสือรับรองสถานะบุคคลของคนต่างด้าวนอกราชอาณาจักร ให้กรมการจัดหางาน หรือหน่วยงานในสังกัด จัดทำหนังสือรับรองรายชื่อพร้อมเลขประจำตัวของคนต่างด้าวที่ประเทศต้นทางตอบรับ เป็นเอกสารในการออกนอกเขตท้องที่จังหวัด และการดำเนินการกรณีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรและกลับเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการทำงาน

๒. วิธีการตรวจสอบคนต่างด้าว

มีขั้นตอนการตรวจสอบดังนี้ (ปรากฏรายละเอียดตามผนวก ก.- แผนภาพที่ ๑)

๒.๑ หลักทั่วไป

๒.๑.๑ เมื่อพบคนต่างด้าวที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะอยู่ในราชอาณาจักรโดยมิชอบให้ทำการขอตรวจสอบหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือหนังสือผ่านแดน (Border Pass) หรือบัตรผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass) หรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพู)

กรณีตรวจพบคนต่างด้าวไม่มีหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง หรือบัตรผ่านแดน (Border Pass) หรือบัตรผ่านแดนชั่วคราว (Temporary Border Pass) หรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพู) ถือเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๑ เข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ผ่านช่องทางที่กำหนด มาตรา ๑๘ วรรคสอง ไม่ยื่นแบบและไม่ผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๘๑

สำหรับกรณีที่ตรวจพบคนต่างด้าวซึ่งอ้างว่ามีหนังสือเดินทางแต่ไม่สามารถนำมาแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ ตามความใน พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๕๘ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าคนต่างด้าวผู้นั้นเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ คนต่างด้าวดังกล่าวต้องระวางโทษตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๘๑

๒.๑.๒ กรณีที่มีการจับกุมคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว หรือกัมพูชา ซึ่งกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ฐานเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ต้องดำเนินคดีตามหนังสือ ตร.ที่ ๐๐๒๒.๑๒๒/๑๖๗๐ ลงวันที่ ๑๑ ธ.ค.๒๕๔๑ ซึ่งออกตามประกาศกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๑๑) ลงวันที่ ๒ มี.ย.๒๕๔๑ สำหรับในส่วนกลางให้ส่งตัวไปที่ กก.๓ บก.สส.สตม. ในส่วนภูมิภาคให้ส่ง ตม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุด โดยให้ส่งคนต่างด้าวไปพร้อมกับบันทึกการจับกุม (ตามผนวก ข.- เอกสารแบบที่ ๑)